

Walther.

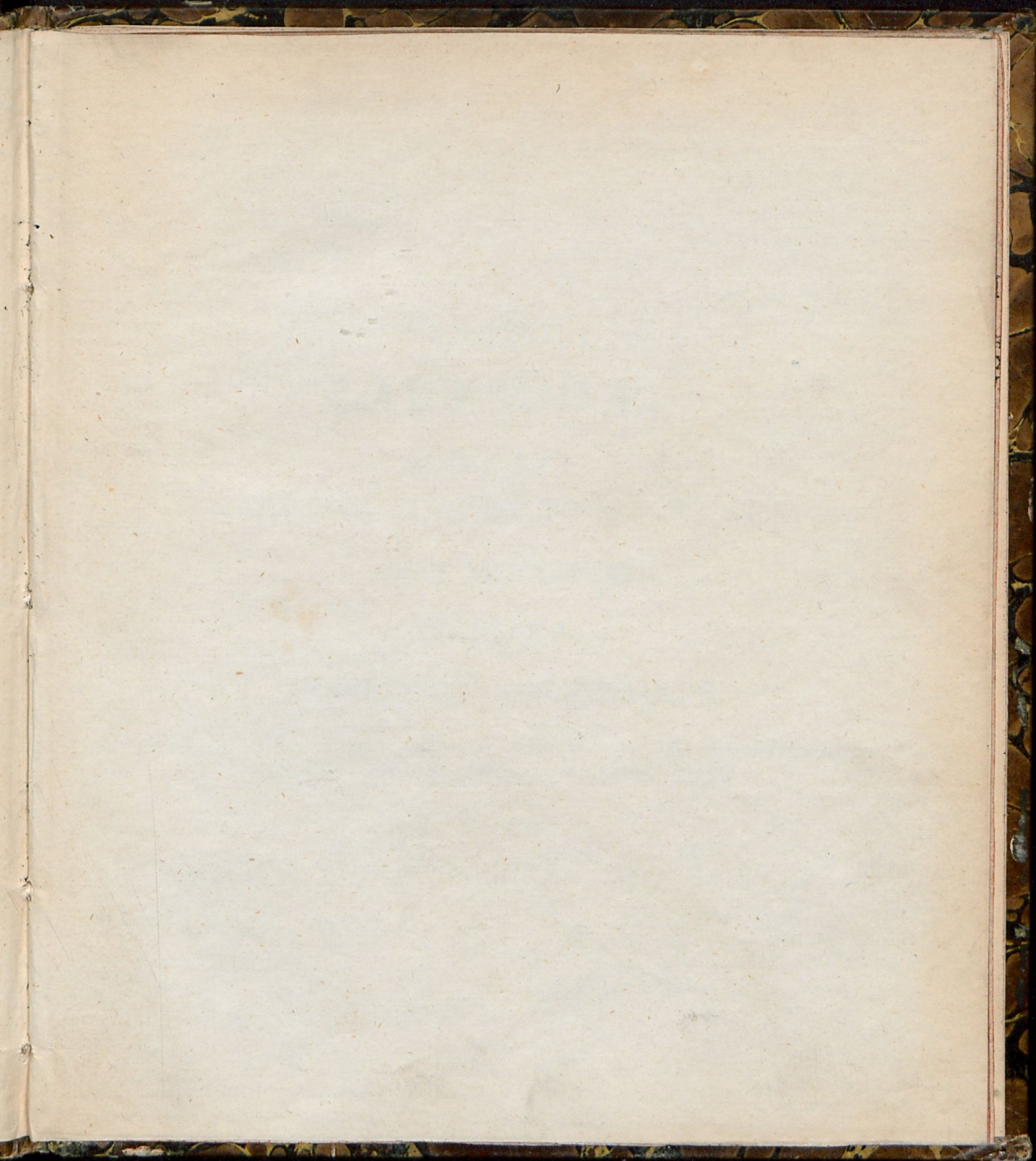
K. 623

Q

K. 623 a

32

CLEOBULI
LAUS MIDÆ,
APPLICATA
OCCASIONE CONIUNCTIONIS SIDERUM
ANNI MDCCXXIII.
AD RUINAS
ASTROLOGIÆ IUDICIARIÆ.

Magdeburgi d. IX. Februar. M, DCC. XXIV.

Elenchus.

1) Cleobuli laus Midæ.	6) Arabum & Christianorum.	13) Argumenta eorum
2) Ejus umbram dari in scientiis
tum maxime in Astrologia.	7) De doctrinis eorum	14) Refutantur ex s. literis,
3) De ✓ siderum a. 17 23.	8) Circa hominem,	15) Auctoritate Christianorum,
4) De astrologia Chaldæorum
& Aegyptiorum.	9) Urbes & Respubl.	16) Veterum Philosophorum,
5) Græcorum & Romanorum.	10) Casus,	17) Principum,
	11) Religionem.	18) Ratione.
	12) De ✓ quibusdam.	19) Addenda.

I. **S**uperioribus annis sapientes aliquot Græciæ salutavimus, eo consilio, ut inspecta eorum vita atque moribus occasionem captarem variis de rebus libere differendi; restat CLEOBULUS Lindiorum tyrannus, *cujus judicium & studia, quamvis doctrinæ laude & ingenii sublimitate fuerit conspicuus, non possumus non aliqua ex parte improbare. Etenim cum Periandro sapientum cohorti se intulit atque intrusit, licet nulla virtutis atque integritatis fama floreret; quodque gratia non poterat efficere, id ipsum potentia atque officiis vim famæ facientibus ausus est impetrare. Demus igitur, egregia ejus circumferri dicta de virtutibus varioque officiorum genere: quis nescit, præclare multos loqui, eosdemque aliud promptum in lingua aliud clausum in pectore habere, falsumque ipsis exprimere moribus? Quid multa? si vera loquitur Laertius, Cleobulum publice insignem tribuisse LAUDEM MIDÆ, avarorum stultissimo: **

*Anea sum virgo Midæ, quæ incumbo sepulcro,
Dum fluit unda levis, sublimis nascitur arbor,
Dum sol exoriens & splendida luna relucet,
Dum fluvii labuntur, inundant littora fluctus,
Hic constanter ago, lacrymisque in marmore tincto
Fixa, Midam moneo hic tumulatam, chære viator.*

habuit profecto Simonides, cur hanc temeritatem vituperaret, ventosumque ipsam appellaret ac fatuum, quod tantas laudes in Midæ statuam tanto verborum strepitu congerisset, eumque coelo & terræ comparando suam NE QUID NIMIS ipse flocci fecerit.

II. Non est cur diutius immorer moribus Cleobuli. Id potius hoc loco innuo, umbram laudis Midæ pleraque mortalium studia comitari, adeo, ut permulti

§. I. *) Cujus vitam vide ap. D. LAERTIUM & STANLEIVM. **) Versus habet Laert.

multi in alia omnia cundo, minus necessaria, nimisque curiosa ac par-
 tim noxia sint amplexi, & limpidiſſimis ſapientiae fontibus ingeſſerint
 foediſſimas ſordes maximosque errores. Hinc in religione ſuperſtitio, in
 officina ingenii Sophiſta, in virtutum palaeſtra Pelagii, in republica Machia-
 velli, in omni denique philoſophia multi corruptores & ſycophantae er-
 roribus decantarunt laudes, poſuere ſtatuas, ſtruxere aras & *πυραυδεια*.
 Atque ut reliqua taceamus, vel ſola divinandi ars ejuſque circulus * de-
 monſtrat, quam late radices egerit lolium iniqua hominum laude ac ſtu-
 dio. Inter omnes tamen fortes ac tam putida oracula caput extulit
 ASTROLOGIA & ſideralis ſcientia, quam Apotelesmaticam vocant;
 ac tantam ſui exiſtimationem naſta eſt denunciatione fururi, quo curio-
 ſiſſima laborat mortalitas, ut, dum ſtupidi ad oſtenta & haruſpicinam
 veluti furoris caeſtro peccati recurrerent, ſagaciores ad aſtra converte-
 rentur, ac neſcio quid divini ipſi ineſſe exiſtimarent. Quare magna
 confidentia per Aſiam, Africam & Europam propagarunt aſtrorum co-
 gnitionem, eique ſtatuam poſuere, quaſi Palladium aliquod humano
 generi religioſe eſſet conſervandum.

Non longe abierimus. Concurrerunt initio anni praterlapſi
 MDCCXXIII. ſidera, * qua ante noſtra tempora pavidis mortalium men-
 tibus ingentem ſemper incuſſerunt metum. Quem licet hodierna phi-
 loſophia maximam partem diſſiparit; ne tamen cava ilex plane careret

III.

) (2

clamo

§. II. a) Copioſum indicem exhibet PASCHIVS de invent. nov. ant. c. 7. §. 15. & FABRICIVS
 in Bibl. ant. c. 12. Apparet inde, quanta fertilitas ſit *τῶ μαγομαν*, ſiquidem vel LXXX
 divinationis genera compoſita novimus cum nomine *μαγεία*, ut Chiromaantia, Geomantia.

§. III *) Scilicet hora VII vespertina ix Jan. h. 24. & ♂. viſi in ſigno ♃ in Δ igneo. Sed coe-
 lum, quod tum in aubes ſe induerat, aſtologorum voris minime ſatis fecit. Anno 1663. 1683. &
 1702 in eodem Δ apparuere ♃. et ♃. Igitur hi congreſſus ſibi ſunt per omnia ſimiles, niſi quod
 hoc anno ♂ comitem ſe iis adjuſxit, vatesque monuit, ut triſtiora praedicerent. Inter alios
 J. G. JOB a. 1722 edidit METEOROLOGIAM QUADRIPARTITAM, in qua oſtendit, *Hac*
& declarari foedera (pacem innuit Cameracenſem, rem jam diu tracta-
 tam) *atrocia etiam portendi Angliae, Daniae, Poloniae, Prussiae, Saxoniae, Sla-*
voniae, atque Sardiniae, quae huic ſigno ſunt ſubjectae, porro denunciari pe-
stem bella, eluſionem & incendia, religioni quoque gravia monſtrari.

Hem oculatum vatem, qui divinationem ſuam rebus obviis accommodare novit, ut ii, qui
 a. 1631 viſa ♂ ſiderum dicebant, bellum tricennale continuatum iri, cum tamen vel lippi &
 renſores belli nexum videre poſſent. Quidquid ſit, cum toto caelo erraſſe, vanumque excitaſſe
 timorem *eximus* docuit. add. C. XII. not. h.

clamofa cornice: inventi sunt, quod vix putabamus, Astrologiæ admiratores, qui Europæ ex isto cœli & astrorum statu partim læta, partim tristia significarent. Interim exiit ille annus, nec voluit Deus, ut profectæ a sideribus significationi responderet eventus. Miror igitur non solum superstitionem eorum sollicitudinem, verum etiam incredibilem audaciam, qua impulsæ non erubescunt anilem & sæpius repudiatum horoscopus nobis obtrudere, & divina hæc prædicta ad Garamantes relegata revocare.

IV. Ista audacia & licentia jocularis statim cum antiquissimis imperiis cœpit caput exerere. ^a Sortem enim futuram discere cupiunt, qui sorte sua non sunt contenti. Occasionem ita divinandi suppeditavit astrorum admiratio & superstitiosus cultus, ^b atque inter omnes CHALDÆI siderum cursus & motus primi numeris sunt persecuti, locique natura & diurna observatione ingentem sibi famam compararunt ^c. Ex his arcana ista Berosus prodidit Græcis. ^d Nec minus ÆGYPTII erant exercitatissimi astrorum interpretes, Chaldæis, si tempus spectes, a D. Siculo, Herodoto, A. Marcellino, Macrobio & Luciano prælati; quamquam his refragatur Vossius, ^e non verosimile esse arbitratus, artes ex Africa in Asiam manasse. De reliquo non dubium est totam Ægyptum delirasse in stellis, cum reges tributo (*βλακωνομιον* vocat Suidas) hunc prurimum temperare necesse habuerint. Quantum autem ipsis debeant Genethliaci, totumque hoc genus conjecturale, ostendunt præ cæteris picta Manethonis astra, & Cl. Ptolemæi monumenta. ^f

V. GRÆCIA postquam a Beroso in insula Coe Chaldaicis rationibus fuerat erudita: tota opinabilem hanc divinationem, auctore Clemente Alexandrino, scaturiebat jactabatque. ^g Probat id etiam index Astrologorum a Fabricio exhibitus, Camerarii astrologica, Hephæstionis monumenta, & Porphyrii, Procli, ac Demophili, qui Cl. Ptolemæum, Ægyptium fidus

§. IV. a) Sane Moysi tempore in usu jam fuisse constat. b) OWENUS in theologumenis L. III. & VOSSIIUS de Jdol. gent. L. II. c) et inter hos Chasdim. STANLEIUS in Hist. Philosoph. Part. 13. Campos eorum patentes describit CICERO de divinat. L. I. Rider autem simul Chaldæorum & Ægyptiorum jactantiam de infinita artis antiquitate & CDMLXX. annis. Add. BODINUS de Republ. L. IV. c. 2. p. 531. d) FABRIC. bibl. Gr. L. III. c. 18. Non autem fas erat Chaldæis artem vulgare, sed per manus tradebant liberis. e) De scient. Mathem. c. 30. f) FABRIC. Bibl. Gr. L. III. c. 10. Scripsit Manetho apotelesmatica tempore Ptolemæi Phil. Cl. Ptolemæus autem vixit imperante Antonino, ac confectis inter alia opus quadripartitum s. de judiciis astrorum. Memorat Fabricius etiam alios Ægyptios, inter quos Ptolemaeus apud Romanos v. JUVENAL. Sat. VI. & Paulus Alex. in presio fuere.

dus, mirabantur, commentarii. ² Quid ROMANOS memorem? Horum
 quidem tanta erat curiositas, ut non solum vaticinantis Hetruriz sordes
 maximi facerent; sed etiam astrologorum predicta ad omnes actiones,
 ac plane ad scelera adhiberent. ³ Quinam fuerint nobilium mores tem-
 pore Valentis, indicat Marcellinus, qui nec in publicum prodeunt, ait,
 nec prandent, nec lavari arbitrantur se cautius posse, antequam eph-
 meride scrupulose sciscitata didicerint, ubi sit signum Mercurii, vel quo-
 tam cancri sideris partem polum discurrens obtineat luna. ⁴ Vigue-
 runt igitur Romæ cum multis aliis Taruntius, Nigidius, Spurinna, Theo-
 genes, Thrasyllus, Ptolemæus, Barbilius, Ascletrario, ⁵ tam populo quam
 Cæsaribus ipsis accepti, atque inter varia fata firmas agebant radices, in-
 ter quos præcipue Manilius elegantissimo carmine ludens, ac Julius Fir-
 micus cum ratione insanians memorandi videntur. ⁶

Cum septentrio, irruptione gentium facta, imperio Romano tristem **VI.**
 ruinam ac interitum afferet: furilis astrologorum ars in ARABIAM, ubi
 jam olim laus ejus, necessitudine cum Ægyptiis juncta, floruerat, exulatum
 abiit. Atque utinam ibi in fervidis arenis tabida exaruisse! Verum studio-
 se conservata est ab Arabibus, Albumasare, Alfragano, Halyo, lateque
 propagata, ita ut etiam in HISPANIA tandem hæ spinæ revirescere cœ-
 perint. Tum longius progressa hæ chimæra GALLIAM atque ITALIAM
 contagione quadam corruptit, nec adeo GERMANIAM reliquit intactam.
 Ut enim Rogerius Baco, Guido Bonatus Forojulienfis, Petrus Aponensis,
 Arnoldus Villanovanus temporum barbarie sidera natalitia curiosius spe-
 ctarunt: ^b ita renascentibus literis coryphæos nacta est P. Alliacum antisti-
 tem Cameracensem, Campanellam, CARDANUM Mediol. L. Gauricum
 Neapol. Junctinum Florent. Jovium, Morinum gallum ^c, & Germanos
 Mullerum, Munzium, Schlüsingerum, Heingartherum, Schönheinzium,
 Schonerum, STOEFLERUM, Milichium, Lindhutum, Herlicium, Ranzo-
 vium, ^d varia alioqui doctrinæ laude conspicuos, hoc ipso non tam repre-

)(3

hen-

⁵ V. 1) L. II Strom p. m. 359. Etiam LUCIANUS c. de astrol. memoria prodidit, populum nihil
 sine vate suscepisse. ²) FABRIC. Bibl. Gr. III. 20. & IV. 14. ³) JUVENALIS sat. VI.
 v. 355 sequ. ⁴) L. XXVIII. Histor. c. 9. ⁵) a SÆTETONIO, TACITO, D. CASSIO, XIPHI-
 LINO memorati. Cæterum sæpius ejiciebantur urbe. Nemo Mathematicus genium in demna-
 tus habebit, ait Juvenalis sat. 6. v. 564. Verum harioli non facile extirpari queunt, quia ho-
 minum servantur libidini. ⁶) de quibus FABRIC. in Bibl. Lat. L. I. c. 18.

hendendos, quam dolendos,^e quod ab astrologiæ cinno pedem non habuere liberum & expeditum, Fervebat itaque seculum XV. & XVI. hujus disciplinæ studio, siquidem plerique astrologorum ira incensi toti in eo erant, ut illam a PICO Mirandolano, summo viro, plane enervatam defenderent, novaque luce & laude collustrarent. Habes igitur statuarum honorem. Postea vero cœpit laus sideralis scientiæ marcescere, nec passa est dignior Philosophia, illam in orbe erudito triumphare, postquam Stosleri & Cardani varicinia manifesto suam prodiderant imbecillitatem & falsitatem.

VII. Tempus est, ut audacium hominum placita attingamus.¹ Sic enim illi disputant, qui Chaldæorum prædicendi genus defendunt. Vitam nostram a junctis stellis tam vagis quam statis esse subjectam, earumque vario ac multiplici cursu genus humanum gubernari, sed ipsarum motus & effectus a sole temperari. Omnem autem vim se exerere dicunt in signifero orbe, quem Zodiacum vocant, ibique siderum accessu & recessu omnes fieri commutationes; multumque referre, an conjunctum illud & consentiens triangula & quadrata exhibeat, an oppositi sibi sint astrorum motus; his enim numeris & figuris cardinibusque attemperari siderum effectus. Esse vero occulta quidem sed mirabili natura. Saturni enim notum esse frigus, Iovis, Solis & Veneris prosperum fulgorem, Martis horribiles iras, Mercurii inconstantiam, Lunaque fluxum vigorem. Eandem esse rationem signorum Zodiaci. Proinde diligenter observant horoscopi dominans sidus, conspectumque in particulis signorum, unde Græcorum *μοιραι* s. fata sunt generata; 2 quosque effectus in physicis non plane negamus, eos quoque moribus hominum, mutationibus rerum publ. quin ipsi religioni audacter atque impie attribuunt. Multus est in his Firmicus, qui sideribus infinitam potestatem & plane decreta affingit. Mirum igitur non est, si ex stellis fortunam, fatum & fatalem necessitatem, *Παρκας* s. *μοιρας*, Adrastiam, & quicquid est decreti, (pulchra nomina!) derivarunt, eaque nihil aliud esse,

§. VI. a) BOECLERUS in Bibl. Crit. c. 35. VOSSIUS de scient. Mathem. c. 35. b) VOSS. ib. c) VOSS. ib. BAELIUS in dict. d) REIMMANN. Hist. Lit. Germ. P. II. sect. 3. p. 257. seqq. e) Dolendi ergo etiam sunt Melanchthon, Camerarius, Peucerus, magna nomina, & forte plures hac labe infecti.

§. VII. 1) Confer de doctrina eorum CICERON. L. II. divin. CENSORIN. de die natal. c. 3. PEUCER. de divin. cap. de Astrol. STURMUM de phil. Ech. Exerc. 17. de siderum influxu, AGRIP. PAM de van. scient. c. 31. & imprimis nugæ FIRMICI, astronom. L. II & III. 2) Inde MANL. in

esse, quam siderum dispositionem & vim quandam cœlestem somniarunt. 3 Quod forte non fecissent, si originem peccatorum habuissent perspectam. Atque his monstris aut parcius ac timidius, aut inflatius delectantur, aut etiam sic laudant ea, prout Chaldaico morbo sunt correpti. 4

Quod enim ad hominis naturam attinet, omnis eorum doctrina eo valet, ut afferant, animum humanum & corpus siderum aspiratione afflari. Hac sententia freti, si de hominis nativitate sunt conjecturi, diligenti consideratione adeunt cœli faciem & segmenta Zodiaci, omnesque angulos & stellarum beneficaram & maleficaram (sic loqui amant) positum sedulo scrutantur, ut invenient, non quod pueri in faba.^a Hinc larga voce promittunt nunc salutem, divitias, & honores, nunc adversam fortunam, labores, damna & calamitatem indicant credulis. Porro mores, vitia, virtutes, desideria, odia & mentis perturbationes astrorum fulgore respici affirmant.^b Hinc quo sidere regantur domini, servi, tyranni, rebelles, gladiatores, quo docti & illiterati, quo etiam scelesti ac damnati, longa serie Firmicus exposuit; atque ut eruditis satis faceret, Oedipi, Paridis, Homeri, Demosthenis, Platonis, Pindari, Archimedis indolem, mores ac fata e cœlo petita descripsit.^c Ac superiori quidem ætate, Junctinus, & quem mira præditus garrulitate Flor. Remondus, Gallus sequitur,^d Lutheri, Melanchthonis, Calvini ingenia & circa religionem molimina non aliunde, quam ex astris se cognovisse putarunt. Præcipue autem principum studia in se convertere solent Genethliaci. De Cæsaribus Romanis testimonium perhibet Suetonius. Similia de quibusdam Imp. Græcis Nicetas.^e Quid Rudolpho Habsb. quid Maximiliano I. item Friderico III. Neapol. Muhammedi II. Henrico IV. Gallix regi prædixerint, quamque molesti fuerint Henrico II. Valesio, Bælius passim memorat.^f Morinum vero Parisiensem philosophum a Ludovico XIII, Richelio, Christina Suecorum regina maximi habitum, idem tradit auctor s, ac non sine indignatione ad.

VIII.

dodecatem
rion

astronom. ab initio ait, sidera esse conscia fati, diversos hominum variantia casus. 3) VOÛS SIUS de Idol. gentil. L. II. c. 43. & 44. 4) Quare qui crasse ariolari volunt, subtilius tamen, ut Peucerus, vim siderum agnoscunt.

§. VIII. a) FIRMICUS in astronom. L. II. toto. SPANHEIM. dub. Evang. c. 33. b) FIRMICUS, II. 10. STURM, Phil. El. p. 622. c) L. VI. VII. Ita Remondus genituram Ciceronis, Erasmi, Bembi, Savonarolæ, Barbari, Panicarolæ tradit in hist. hæres. P. I. c. 5. §. 4. d) ib. P. I. c. 5. c. 9. P. VII. c. 8. Quam fallaces fuerint oculi Junctini, Cardani, Remondi, indicantur Eberus & Malleolus. v. STURM, Phil. Ecl. p. 660. BAILE dict. H. C. p. 1933. Mirum

addit, omnes tum principum aulas astrologiæ morbo laborasse. Pari modo Cosmus Rogerius, atheus, omnibus in Gallia sidera explicavit natalitia, fretus gratia reginæ Cath. Medicæ, mirum quantum astrologis deditæ. Corvinus & Wallensteinus Chaldæos cupidissime sunt secuti. Poloni atque Hungari Herlicium, medicum Zizensem, in rebus dubiis frequenter consuluerunt. ^h In Italia Purpuratos ab astrologis vana spe suo tempore lactatos esse, commemorat Corn. a Lapide. ⁱ Astrologiam vero hodieque Persarum delicias esse, ipsorumq. reges nihil sine vatis (Minazim) monitu suscipere, Olearius memoriæ prodidit. ^k O intolerabilem diligentiam! Longum est enarrare, quomodo conjugia, prælia, munera publica nutu stellarum sint suscepta; est enim ignava ratio, multæque fertilis ignominia. ^l

- IX.** Multo absurdius res haud animatas & cæmenta sideribus subjiunt Astrologi. Ita mundi genituram aliqui descripserunt, diverse tamen. 1) Alii de clarissimis Græciæ & Italiæ urbibus earumque natura ex siderum positu judicarunt 2) tanta quidem varietate, ut si Taruntium, Vettium Valentem, Cardanum, Gauricum, de Roma & Copoli vaticinantes audias, risum continere non possis. 3) Porro integras gentes suis contineri astris, Europamque & Asiam atque Africam a cœlo varie temperari, eademque stellas regimen suum quandoque mutare, temere asserunt; 4) ac tandem mordicus eam tuentur opinionem, rerum publicarum florem, conversionem, seditiones & bella a siderum viribus & cœli affectione dependere, non ponderando, causam facilius in terris quam in cœlo sidereo reperiri. 5)
- X.** Nec melioris notæ est denunciatio calamitatum publicarum. Pestem enim

Pontificii vates in anno & die errant, in re conveniunt. e) apud LIPSIUM in *mens. & exempl. polit.* c. 1. p. 84. f) add. SPANHEIM. & BODINUS de republ. IV. 2. g) in vita Morini. Med'cus erat, homo in prædictionibus verus & lubricus, magnæ autem existimationis. h) BAILE p. 1547. i) apud SPANHEIM. 351. k) in itinere, L. IV. 42. V. 28. Atque id ipsum literæ publicæ a. 1723. confirmant, siquidem Persarum legatum Petro Russorum moderatori stellæ Merich, nescio cuius, beneficia esse apprecatum accepimus. l) Ita Severus apud Sueton. in vita Aug. Drusillam duxit uxorem; ita Strozza apud Bzilium horas prælii observavit, non sine damno tamen. Quid? quod voluntariam subiit mortem Cardanus, ut prædicta de obitu ipsius non essent falsa. o absurdum Cardanus;

- §. IX. 1) ut FIRMICUS L. III. PAULUS Alex. apud Fabricium in B. G. III. 20. Item LEOVICIUS & P. ALLIACUS. Dicant enim principum, anni si possunt? BODIN. de Rep. p. 522 529. 2) ut L. GAURICUS apud Voss. de scient. Math. 3) De Tarutio Plutarchus in Romuli vita & Cic. div. II de aliis Fabricius, & Bodinus 525. f. Nam si astra Romæ inuunt mercaturam, cur facta est Mavortia & bellica? Cur Copoli non denunciarentur horrenda fata & damna a Turcis illata?

enim, incendia, eluvionem, principum obitum, & quæ sunt hujus generis, ab innoxiiis astris significari iracunde statuunt. Ex his duo maxime occurrunt, quibus genus humanum turbare soliti sunt astrologi; commenta nimirum de vastissima aquarum inundatione, & de interitu mundi. Si enim astra aut frequenter coiverunt, (ut anno MDXXXIV.) aut elapsis DCCC annis, (quod bis post C. N. evenit) conjuncta apparuere: ex templo his quasi portentis, quorum exempla infra dedimus, mortales ubique locorum exagitarunt. Nonne hoc est Deum & naturam ludere? Quæ terribica monstra uti a cælo abesse voluit Deus, ita ejusmodi illusores publice coercendos putamus, ne insultent cervicibus hominum, integrasque gentes timore frangant.

Omnium vero stultissimum est, ipsius religionis fata ex statu cæli & astrorum conjectura investigare velle. Quid de natura, duratione & fine religionis Judaicæ, Græcorum, Romanorum, Christianæ ac Muhammedanæ, de Antichristo, de religione a Luthero emendata nugatorie dixerint atque eruçarint, Vossius & Buddeus memorant.^a Multi eo impietatis sunt progressi, ut CHRISTI quoque mores, doctrinam & fata astris submittere non dubitarent.^b Si soli erronei & veritatis divinæ hostes, Porphyrius, Manichæus, Albumafar Arabs & Judæus Bechai Christo propicia assignassent sidera, quæ eum reddiderint virum Phœbeum; esset hoc profanæ ipsorum menti tribuendum. Sed nec Christiani, Albertus M. Alliacus, & maxime omnium Cardanus cum defensore suo Morino erubuerunt eadem repetere vestigia. Proh! Deum immortalæ, quid est tandem insanire, si hanc non vocaveris insaniam?

Ex his audaciæ & temeritatis patet fastigium. Sequitur, ut de siderum conjunctione, horum malorum fonte, quædam asseram.^a Dicunt scilicet astrologi, ζ & γ necessario concurrere anno XX, XXX, & DCCC. Hic

b

qui

4) de his BODINUS l. c. Cardanus urbium incrementa ab Helice stella, Plato vero a concen-
tu stellarum durationem repetebat. 5) Prætereunt Astrologi Dei beneficia, penas, legum vio-
lationem, injurias & vitia hominum.

§. XI. a) VOSSIUS de idol. gent II. 48. BUDDEUS de Atheismo. p. 712. f. AGRIPPA c. 31.
De Antichristo Arnoldus Hispanus cecinit. Lutheri doctrinam esse erroneam, sidera monstra-
re ajunt pontificii, Junctinus, Jovius, Remondus, in r. de orig. & progr. hæref. l. 4. b) Quic-
quid in his dici potuit, habet Cardanus, cujus nugæ copiose recenset PA'CHIUS de inven-
tis novant. c. VII. p. 587. Refutarunt hanc improbitatem J. A. SCHMIDIUS, & J. P.
MATERUS. Desertantur Spanheimius, Vossius, Buddeus.

§. 12.

XI.

XII.

qui poterant, Sturmio monente, raritatem & egregium cursum mirari, cum auguribus ad prodigia recurrunt, atque existimationis suæ immemores clamant, exaggerant ac turbant omnia, cœlumque & maria miscent. Qui si perpenderent, casus humanos non expectare, donec sidera conveniant, sed serius, citius orbem premere: non forte essent lingua factiosi, nec sublestæ fidei prædicta disseminarent. Anno VI. ante C. N. ♄ & ♃ in signo ♋ visi sunt. Continuo astrologi religionem mutatum iri dixerunt. ^b Anno LXXIV. majora sidera denuo apparuere; dictum est, gravia portendi Europæ, sed in Asia deleta est Solyma. Anno CCCXIV. eadem in ♄ sunt conjugata. Tum superstitionem a Constantino M. abolitam esse prædicant. Sequenti seculo redierunt in ☿; insecutam esse gentium migrationem, & nova regna condita. Seculo VIII. imperante Carolo M. maximus concursus fuit astrorum; denunciatum est, mundum interituum. O intolerabilem dicendi licentiam! Huic Arnoldi Hispani adjungimus præcipitantiam, qui anno MCCCLX. Antichristi adventum instare, idque ex cœli facie se didicisse putavit, cujus tamen antiquam jam furorem in terris poterat rectius didicisse. Nam quod Abrahamus Judæus Messiam a. MCCCLXIV. venturum, Albumasar Arabs vero Christianæ religionis finem a. MCDLX. futurum, ex sideribus prædixerunt: tantum id quidem est, ut nec bruta lyram melius calleant. Anno MDXXIV. frequentia copulata sunt astra in X. Affirmavit Stöflerus, iridis oblitus, immensas aquarum fluxiones monstrari, totamque Europam ingenti perculit terrore. ^c Anno MDXXXIV. cœlum, ut Caroli M. tempore, horribile visum maxima siderum conjunctione. Ingemiscebant Chaldæi, mundique finem & deflagrationem adesse dicebant. Expectarunt suspensiusque ad annum VI. & VIII. Delusit tandem corvos hiantes Saturnus. ^d Igitur si rem ad amussim examines, nihil justo tempore, suoque, quo volunt, modo evenit, nihil cœlo respondit. Cinnus est. Ac plane ridiculum videtur, quod quisque pro sua secta explicavit prognostica; ^e quod

T. Tibin-
sis.

§. XII. a) ex BODINO de rep. IV. 2. VOSSIO de Idol. II. 48. b) PASCH; de Invent. p. 590. Dicant vero astrologi, cur ista sidera non in ☿ arserint, quam religioni præesse ajunt? c) Dixerat Stöflerus vel XX. sidera conjunctim hoc malum declarare. Timuit igitur Gallia, Hispania, Dania, timere Christianus II. & forte Carolus V. & quamvis prudentiores contrarium ostendendo solacia darent, ubique tamen navigia parabantur. Adveniebat igitur fatalis Februarius, mortem multi anxie expectabant. Quid ergo? Nihil evenit, siccus & placidus fuit aer. Bayle in v. Stöflerus. Quod cum videret Cardanus, contrarium dixit innui,

quod multa in rebus publ. maximaque evenerunt, ubi tacere astrologi. ^f Certe alia omnia dixere seculo superiori. Coivere enim sidera majora a. III. XXIII. LXIII. LXXXIII. His intervallis si compares fœdera a. IX. X. initia belli tricennalis, pacem Westphalicam, primordia motuum Hungaricorum, triumque bellorum Gallicorum: dissimile totum esse intelliges. Nam ne bellum quidem Hispanicum astrorum, ut putabatur, iras a. MDCCIII. expectavit. Anno MDCCXXIII. vero plane decepti sunt vates a cœlestibus signis. ^g

Sed ne magno conatu nugas agere & se fatigando frustra niti videantur astrologi: multis rationum pigmentis artem suam ornant poliuntque. Provocant enim ad oracula s. ad cœli signa, ejusque & terræ amicam conspirationem, ad vires cœlestes & astra Sissaræ; provocant ad Adamum, Sethum, Abrahamum aliosque disciplinæ suæ coryphæos; provocant denique ad experientiam, ad prædictiones Nigidii, Thrasylli, aliorum, de qua re, ne hic prolixus sim, plura ex ore ipsorum referunt Spanheimius & Sturmus. ¹ Digito igitur monstrari posse pulcherrimum hoc studium, nec de veritate rei esse dubitandum. ² Verum enim vero, qui signa temporum & tempestatum minime negamus, nec Astronomiam contemnimus, reliquum tamen conjectandi genus plane respuimus. Nam & Sissaræ

XIII

Gen. I. R.
Luc. XI
Jud. V

b 2

sa-

nempe serenitatem. O astrologorum lubricum genus! Simile mendacium Jo. Davidis Tolet de a. 1329. profert Magirus in Polymn. V. Genethliaci. d) BA'LE in dict. p. 2799 narrat quomodo se torserint Astrologi & alios. Tandem ne nihil dixisse viderentur, insurgit 1588. Regiomontanus minacibus his versibus

Si non hoc anno totus male concidet orbis,

Si non in nihilum terra fretumque ruat:

Cuncta tamen mundi sursum ibunt atque deorsum

Imperia, & luctus undique grandis erit.

Quæ omnia dies indicavit falsa fuisse & inania. Caterum superioribus annis de *interitu mundi* sæpius repetita est cantilena, scilicet a. 1604. 1636 1666. 1700 & 1734. Hic notandum, quod astrologi IV. Zodiaci partes aut trigonos statuant *igneum, aerium, aqueum, & terreum*. In singulis decies conjungi sidera spacio CC. annorum, donec post 800. annos ad priora revolvantur. Idque septies factum ait Keplerus, quod *Asladius* in Chronol. explicatur, nescio quos eventus non sine risu aliorum narrat. Nunc vero sidera *igneum* permeare ajunt ab a. 1603. in quo certissime finis mundi sit expectandus. O ineprias! c) ut Judæi, Turcæ, Pontifici. f) e. g. de Janiena Parisiensis, de Vesperis siculis, de inventa America, aliis. g) experientia testatur. Cameraci ad huc aqua hæret. Pax nondum confecta. Regionibus 3. III. commemoratis nihil mali. (Deo sit laus;) evenit. Pectus non secuta, sed ante conjunctionem est grassata. Cur autem de obitu principum, Florentini, Colon. & Aurei, nihil vidit IOBAP? Cur non de motibus Persicis & bello orientis quid dixit?

pugna.
idem est.
; Ruit ar
ther. Virg
. 324.

laram fulgura cœli & nimbus inopinatus in fugam dedere; 3 nec Adamus, Sethus & Abrahamus sese Astrologiæ sordibus macularunt. 4 Si autem Valefius recte negavit, astrologiam aliquo niti fundamento, 5 Ciceroque jam suo tempore quotidie Chaldæos refelli vidit: 6 quomodo prædictiones ipsorum possunt esse certæ? Cur mirificam in latebram se conjiciunt? 7 Cur captiones nunquam explicant? Dicendum potius est, placita & inventa ipsorum 8 cognita esse lubrica & otiosa, adeoque totum abacum cœlestem, figuras Chaldaicas & descriptionem cœli esse rem ineptam, ac dementiæ impietatisque plenam; 9 atque utut Firmicus reclamet, 10 astrologosque jubeat esse sapientes, religiosos, moderatos atque idoneos cœli interpretes, tamen eos hac in re haberi pro variis, & ineptis & Midæ præconibus.

XIV. Superest igitur, ut frivolum atque ventosam esse hanc artem, Christianoque indignam statuamus.* Etenim si Dei spectamus iussa: quid gravis est hac voce: Nolite timere sidera cœli, quæ gentes timent impiæ.** Nonne ipse rejicit & contemptui risuique habet Aretalogos Arabes & Babylonios?*** Quare cum ille solus astra norit,* sideralis vero scientia providentiam Dei minuat: non ad lumina cœli, sed ad conditorem luminum, ut Jacobus suasit,** est confugiendum, & ab ipso vitæ nostræ discrimina expectanda.

XV. Repudiavit eam sancta & veneranda antiquitas. Primi enim doctores Christiani, quos ob reverentiam patres vocamus, videbant Græcorum ineptam in his diligentiam; videbant Romanorum sordes, earumque cum sœda superstitione nexum; hinc uno ore detestabantur ista monstra & flagitia. Præ cæteris Chrysostomus, si in genesi, ait, & contagione cœlesti vitium est: nihil valet pietas, nihil virtus, nihil Deus.^a Augustinus graviter accusat astrologorum Martem, Venerem, Saturnum, & hinc orta turpissima mendacia, Taceo reliquos.^b Pia horum vestigia post

pro-

§. XIII. 1) SPANH dub. Evang. c. 33. STURM. philos. Ecl. de siderum influxu, qui eorum argumenta ex literis s. & ratione refutarunt. 2) PEUCER. divin. p. 398. f. 3) FESSEL. in sacr. observ. III. 6. SPANH p. 352. 4) Sit ita, eos fuisse astronomos; recte tamen dicitur, circulum hodiernæ eruditionis non esse ad prima tempora referendum. BUDDEUS in hist. Ecl. V. T. p. 95. & 400. 5) apud SPANH, 349. 6) L. II. div. 7) Ut Cardanus & Morinus. 8) Quomodo inventa sit astrologia judiciaria, MACROBIUS tradit in somn. Scip. c. 21. 9) Ita VOSSIUS de scient. Math. c. 38. & Idol. II. 48. 10) Astron. II. 33.
§. XIV. *) agnoscunt Christiani unum solem, unam stellam, reliqua non curant. **) Ierent. X. 2. *** Deut. XVIII. Iesa. XLIV. 25. XLVII. 13. *) Pl. 147. 4. Esa. XL. 26. **) c. I. 13.

profligatam barbariem semper secuti sunt prudentiores Christiani. Nam cum Rogerius Baco astrologorum resuscitaret impietatem: multi duce Gersono se iis opposuere ^c Petri Alliaci, viri alioqui magni nominis ruinas de diluvio Noachico, de nativitate Christi indignissime tulerunt eruditi. Stöfleri autem turbulentissima vaticinia moderatus est P. Martyr, oppresserunt A. Niphus & Paulus Middelburgius, ac principum populorumque temperarunt suspiria. Simili modo Herlicii & aliorum prædicta de fine regni Turcici superiori seculo sunt explosa. ^d Quid Lutherum & Calvinum memorem? ^e Quid risus Erythraei, ^f monita Abd. Treu, & Sturmii Spanheimique tela proferam? ^g Tanti quidem omnia sunt, ut non videam quomodo ab his Chimæram suam defendere possint arioli. Denique isti duumviri, PICUS Mirandolanus & P. GASSENDUS tanta virtute hanc hydram sunt agressi, ut ne hiscere quidem porro audeant astrologi. ^h Adeo nunquam erectior vel Theologus vel Philosophus exitit, quin canoras eorum nugas serio damnarit. ⁱ

Quid? quod & Philosophi a vera religione alieni negarunt in sideribus insignitas esse rerum futurarum notas. Riserunt Chaldaeos Eudoxus, Archelaus, Cassander, Scylax, Panætius. ¹ Cicero eorum fabulas ad aniculas pertinere existimat. Genus hominum potentibus infidum, sperantibus fallax astrologos vocat Tacitus. ² Varro quoque ex siderum cultu omnia superstitionis genera fluxisse dixit, ut mirum non sit, totam rem inventam esse fallaciis aut ad quæstum, aut superstitionem & errorem. Quid vero S. Empirico, quid Favorino ³ respondere potuerint, non video. Rebus ita habentibus honestiores viri astrologorum commercium tanquam stellionum & maleficorum fugiebant. ⁴

Sed ne quid deesset ad astrologorum insaniam reprimendam: legibus publicis interdictus fuit hujus artis usus, quoniam cognitum erat, luxuriam.

b 3

riam.

XVI,

XVI

§. XV. 2) In orat. 5. de fato. b) de quibus VOSSIUS in sc. Math. c. 38. 4) FABRICIUS. bibl. Gr. L. IV. 20 p. 516. c) BATLE in vita ejus, qui & de Alliaco & Stöflero. d) v. IAC. THOMASHI orat. pro pace Turcica. f) de Luthero excerpta quædam tradit REIMMAN in hist. lit. Germ. Part. II. S. 3. p. 370. f. Eriam Calvinus contra astrologos scripsit. f) in epist. XII. L. IV. g) STURM. in phil. Ecl. de fiderum influxu, ubi & Abdia Treu mentionem facit. Spanheimine vero graviter refutavit astrologos in Dub. Evang. c. 33. h) Ira de his duobus judicant AGRIPPA de Van. sc. c. 31. Et BOECLERUS in bibl. Crit. c. 35. i) Plures vide ap. Bæclerum & Reimmannum locis cit. & Vossium de scient. Math. c. 35. Maxime eos persequitur Agrippa 31. de Van. & adeo ipse Cardanus acerrimus defensor damnat in arcanis politicis. 692. §. XVI. 1) Cic. II. div. 2) L. I. hist. 22. 3) apud GELLIUM L. XIV. 1. 4) Testatur vetus poeta apud Cic. L. I. divin. in fine.

riam morumque turpitudinem cum hac quoque arctissimo vinculo copulata ali atque augeri. De tributo astrologorum supra dixi. Romani imperatores Augustus, Tiberius, Claudius, Vitellius, Domitianus, * Honorius, Theodosius eos maleficorum numero habitos gravissima poena affecerunt, librisque eorum combustis finibus illos egerere. ^b Damnarunt hos quoque Christiani in conciliis. ^c De reliquo mos erat primorum Christianorum, ut, qui veram susciperent religionem, libros curiosos, (*περιεργιαν* vocat Lucas, cujus partem fuisse astrologiam dicit Spanheimius,) tanquam execrandos longe a se amoverent.

XVIII.

Denique si rationibus etiam pugnandum est; non apparet, quibus praesidiis tuti vincere possint. ¹ Demonstrant oculatissimi scilicet viri peritioribus physicis, cum annuam tempestatem variumque per orbem aërem, eodem astrorum positu, certo prospicere nequeant semper, qua observatione notarint, sidera hominum negotia regere ac gubernare? Designent locum, ubi cujusque astri occulta, quam statuunt, indoles, robur ac decrementum possit dignosci? Quid valeat in suis, ut ajunt, domiciliis, quod non in suis possint orbibus? Explicent sine fuce non esse arbitrariam nec anilem zodiaci partitionem, sed naturalem, ita, ut prima ingenium, altera divitias, decima honores, alia pars casus clarissime indicet? Cui demum sidera adeunti sit fidendum, cum ipsi dissideant variis sententiis, aliusque aliam amplectatur tabulam? cum ipsa astra jam pridem veteri migrarint loco? Nec omnes stellæ errantes semper fuerint cognitæ? Quod si astra occulto modo causæ sunt rerum humanarum: definiant, quæso, accurate modum contagionis cœlestis, ut non fallaci sensu percipiamus prosperum Iovis fulgorem Martisque horrorem; (quanquam ita sunt causa, ut Aetna incendii, si Holmia aut Londini fuit, aut puteus Pherecydis terræ ruina sublapsæ. Nisi forte numina quædam astris praesidere, vique terris ingenerare putant, quod vero est superstitionem veterum recoquere.) Si signa: planum faciant, quomodo Cardano ea serenitatem exhibuerint, quæ Stöflero aquarum fluxus? Quæ in pace Westphalica fuerint inimica Pontificiis,

I. div.

§. XVII. a) Quanquam ipsi occulte astrologos consulebant, Saulum imitari, qui sagas, quas expulerat, adibat pessime. b) leges contra Mathematicos latas concessit SPANHEIMIIUS in dub. Evang. c. 33. c) BUDDEUS de Atheism. p. 738.

§. XVIII. 1) Conf. SPANHEIM, Dub. Evang. 33. VOSSIUS de sc. Math. 38. de Idol. II. 48. BUDDEUS de Ath. 716. STURM Phil. Eccl. c. 13. & quos §. XV. & XVI. nominavi,

propitia Lutheranis? Si experientia nituntur: postulat Sturmius, ut vel tria exempla per omnia secula monstrent, ubi quadrarint prognostica, & ab omni astutia & mendacio fuerint libera. Cumque motus siderum oculis videatur tardior, re ipsa sit velocissimus: ostendant temporis punctum, non solum nativitatis, sed & primi ortus pueri, & ex eodem momento diversitatem gemellorum, Jacobi, Esavi; dicant, num Sodomitæ, pueri Bethlemitici, quique diverso loco & cœlo nati uno tempore obierunt in pugna, expugnatione urbium, mari, incendiis, terra motu, potuerint ab uno eodemque sidere ad fatum designari? Doceant porro philosophos, quis rerum publicarum, quis fortuitarum, et in casu positarum & singularium cum astris sit nexus? Quomodo arbitrium, voluntas & spiritus hominum a stellis corporeis impellatur, agitetur, constringatur? Sique id fiat, annon homines, λογικῶν, ut Favorinus ait, evadant ridenda neurospasta? libidines, vitia, securitas, vanaque spes stabiliantur, virtutes infrigantur, leges atque ordo omnis evertatur, posita fatali necessitate & aspiratione astrorum? Respondeant Theologis, qui a superstitione hanc artem fluxisse, qui religionem facto & decretis turbari, Dei libertatem & regimen tolli, eumque, quod sidera condiderit, ad vitiorum societatem trahi queruntur; qui adeo experientiam ipsorum explodentes existimant, multos non cum cœlo sed cum orco & Plutone habuisse commercium, nec vates sed magicæ artis peritos fuisse Thrayllos aut Spurinnas. Ita demum omnia explicent, ut se omni simul liberent accusatione turpitudinis. Clamant enim Mathematici, eos nescire cœlum; narrant historici, eos mendacia & turbas ferere, raro autem vera dicere; vociferantur poætæ, hos nugis suis quæstum & cibum a credulis captare; convincunt philosophi ipsos injuriæ Deo & hominibus factæ; accusant tandem eos Theologi impietatis & superstitionis. Si victos se sentiunt, taceant, & non hominibus porro, sed ranunculis & culicibus nascendi fata exponant. Ego v. Gellius XIV monitus Leonidæ versu:

*Vatum sidereos quisquis scrutare meatus,
 Dispereas mendax non nisi vana sonas.
 Obstetrix tibi stultitia est, audacia mater,
 O miser, & proprii non bene gnare probri.*

non possum, quin denuo dicam astrologos delirare, pro causa desperata pugnare, & stultitiæ statuas ponere deridendas,

Christi.

Christiani igitur est splendida ista mendacia fugere, ac pro certo habere, quod astra nec præparent, nec inclinent, nec urgeant rerum humanarum vicissitudinem, neque mores hominum inflectant. Coronadis loco addam aliqua, ad sidera pertinentia. Pia sunt, quæ I. A. Fabricius^a de templo Salomonis ad totius cæli exemplar expressi scripsit. Utinam hæc & similia intuerentur astrologi & sine superstitione *Erectos ferrent ad sidera vultus!*

capiti,
servici,
umeris,
cordi,
pectori,
ventri,
renibus,
guinibus,
femori,
genibus,
tibis,
edibus,
micus II,
I. &
II. II.

Verum piæ meditationis hostes artem suam, Harpyarum instar, contactu immundo tam multa patiuntur sædare. Nonne enim sidera præfecere membris hominum, * facultatibus animi,^b chordis musicis, ^c diebus & eorum discrimini, ^d Geomantiæ & Chiromantiæ? Nonne invenerunt rempublicam astrorum, ^f & astrologiæ concordiam cum historia, medicina & theologia? ^g Quid dicam Talismanes, amuleta, nummos magicos, statuas similesque figuras, quas virtuti astrorum responderent, miroque effectu gaudere ajunt? ^h Taceo alia superstitionis genera ac doctrinas, quæ ex siderum profuxerunt cultu, a veteribus Christianis jam dudum damnata. De reliquinibus, quo ut Carthesiana philosophia huic arti plane est adversa: *Vita vir prudens sistrum & crepitaculum astrologorum ridet, & Midæ auribus ut dedecoris notam adjungit.*

ACTUS ORATORIIUS

d. XI. Febr. h. IX.

habebitur publice a nonnullis bonarum artium & eloquentiæ cultoribus. Scilicet I. CAROLUS OTTO ab HUSS, Magd: proponet, *Parerga semper maximi esse habita.* L. II. CHRIST. ERDM. VVILDA VVeserl. Halberstad. expendet Lutheri effatum: *Astrologiam non pertinere ad artes liberales.* G. III. IO. STEPH. GERMERSHAUSEN, Magd. quæstionem explicabit: *An liceat sidera adire natalitia?* C. G. IV. IO. DAN. de LENTKEN, Magd. de *ectipsum & Cometarum nullo effectu loquetur.* L. V. HENR. DIERKES, Magd. de *charactere superstitiosi* sermonem faciet, G. VI. WILH. HENR. BANDOU, Lederb. Magd. de *fatuo (fato)* dicturus agmen claudet, L. Quos ut benevole audire velint Mæcenates omnesque mansuetiorum musarum autores, ea, qua par est, observantia rogat

SAMUEL WALTHER, Gymn. Magd. Conr.

§. XI. a) in bibl. græc. L. IV, p. 456. b) VOSS, Idol, p. m. 567. c) VOSS, de scient. Math. c. 20. d) hinc dies fausti & infasti, ab Augustino rejecti, v. HENNIN, in Juvenal, p. 922, & BUDD, de Ath. 752. e) De Geomantia BUDD ib p. 763 & PASCHIVS De Chiromantia VOSS, de Idol L. II, c. 47. f) VOSS, ib. p. 567. g) De tali concordia cum Theologia & Historia scripsit Alliacus, Junctinus & alii idem sensere. Medicinam vero Aegyptii cum astrologia conjungere. h) BUDD, de ath. p. 736. & PASCH, de invent, p. 333, f. i) BUDD, ib p. 716.

Pd 4457

ULB Halle

3

004 514 017

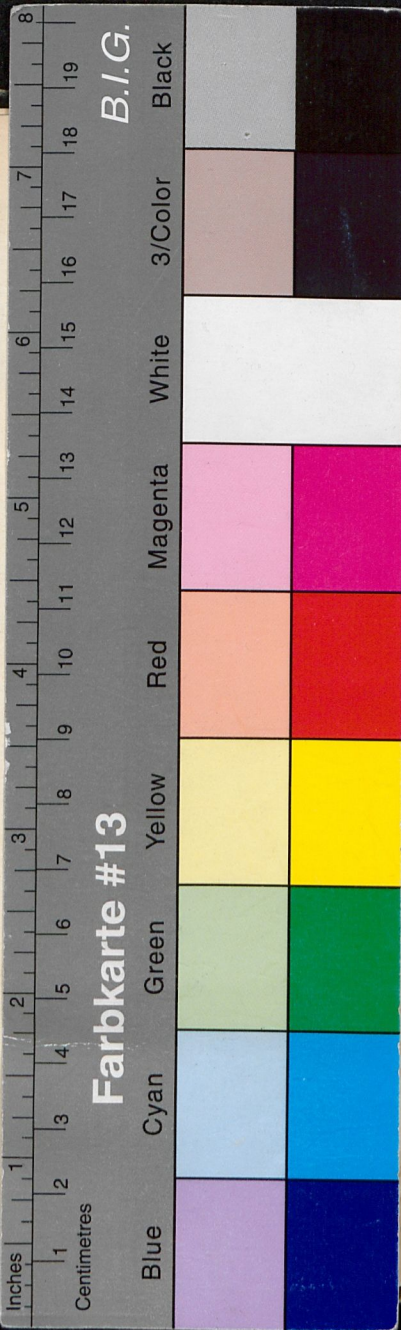

f

mc

32

CLEOBULI
LAUS MIDÆ,
APPLICATA
OCCASIONE CONIUNCTIONIS SIDERUM
ANNI MDCCXXIII.
AD RUINAS
ASTROLOGIÆ IUDICIARIÆ.

Magdeburgi d. IX. Februar, M, DCC. XXIV.

